

सत्यमेव जयते

भारत का राजपत्र

The Gazette of India

भारताचे राजपत्र

असाधारण
EXTRAORDINARY
असाधारण

भाग १२ अनुभाग १

Part XII Section 1

भाग बारा अनुभाग १

प्राधिकार से प्रकाशित

PUBLISHED BY AUTHORITY

प्राधिकाराद्वारे प्रकाशित

सं० १]

नई दिल्ली, 22 जून 2000/१ आषाढ, (शक) 1922

[खण्ड ११

No. १]

NEW DELHI, 22nd JUNE 2000/१ ASADHA, (SAKA) 1922

[Vol. ११

अंक १]

नवी दिल्ली, २२ जून २०००/१ आषाढ, (शके) १९२२

[खंड ११

स्वतंत्र संकलन म्हणून फाईल करण्यासाठी या भागाला वेगळे पृष्ठ क्रमांक दिले आहेत.

विधि और न्याय मंत्रालय

(विधायी विभाग)

नई दिल्ली, दिनांक 22 जून 2000/१ आषाढ, (शके) 1922

(१) दी इन्कन्ट भिलक संबटीट्यूट्यूट्स, फिडींग बॉटल्स अँड इन्कन्ट फुड्स (रेग्युलेशन आॅफ प्रॉडक्शन, सप्लाय अँड डिस्ट्रीब्युशन) अॅक्ट, 1992, (२) सिव्हील डिफेन्स अॅक्ट, 1968, (३) पब्लिक लायेबिलीटी इन्शुरन्स अॅक्ट, 1991, (४) दी प्रिव्हेंशन आॅफ इलिसीट ट्रॅफिक इन नारकोटिक्स ड्रग्ज अँड सायकोट्रोपिक सबस्टन्ट अॅक्ट, 1988, (५) फॅमिली कोर्ट अॅक्ट, 1984, (६) दी प्रिव्हेंशन आॅफ फेल्क मार्केटिंग अँड मेन्टेनेन्स आॅफ सप्लायीज आॅफ इसेन्शियल कमोडीटीज अॅक्ट, 1980, (७) फेटल अक्सिडेंट अॅक्ट, 1855, के भागाठी अनुवाद राष्ट्रपती के प्राधिकार से प्रकाशित किये जाते हैं और ये प्राधिकृत पाठ (केंद्रीय विधि) वर्धनियम, 1973 (1973 का ५०) की धारा २ के खण्ड (क) के अधीन उनके भागाठी प्राधिकृत पाठ समझे जायेंगे।

MINISTRY OF LAW AND JUSTICE

(LEGISLATIVE DAPARTMENT)

New Delhi, dated 22nd June 2000/ १ Ashadha, (Saka) 1922

The Translation in Marathi of (1) The Infant Milk substitutes, Feeding Bottles and Infant Foods (Regulation of production, supply and Distribution) Act, 1992, (2) Civil Defence Act, 1968, (3) Public Liability Insurance Act, 1991, (4) The Prevention of Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances Act, 1988, (5) Family Court Essential Commodities Act, 1980. Act, 1984, (6) The Prevention of Black Marketing and Maintenance of Supplies of (7) Fatal Accident Act, 1855, are hereby published under

the authority of the President and shall be deemed to be the authoritative texts thereof in Marathi under clause (a) of Section 2 of the Authoritative Texts (Central Laws), Act, 1973 (50 of 1973).

विधी व न्याय संग्रालय

(विधायी विभाग)

नवी दिल्ली, दिनांक २२ जून २०००/१ आषाढ, (शंके) १९२२.

पुढील अधिनियमांचे म्हणजे (१) दी इन्फन्ट मिल्क सबस्टीटयूटस्, फिडिंग बॉटल्स् अँड इन्फन्ट फूड्स् (रेग्युलेशन अँफ प्रॉडक्शन, सल्लाय अँड डिस्ट्रीब्यूशन) अँकट, १९९२, (२) सिव्हील डिफेस् अँकट, १९६८, (३) पब्लिक लायेबिलीटी अँकट, १९९१, (४) दी प्रिव्हेशन अँफ इलिसिट ट्रॉफिक इन नारकोटिक्स ड्रग्स अँड सायकोट्रोपिक सबस्टन्स अँकट, १९८८, (५) फॉमिली कोर्ट अँकट, १९९४, (६) दी प्रिव्हेशन अँफ लॅक मार्केटिंग अँड मेन्टेनेन्स अँफ सल्लायीज अँफ इसेन्शियल कमोडीटीज अँकट, १९८०, (७) फेटल अँक्सिडेंट अँकट, १८५५, या अधिनियमांचे मराठी अनुवाद याद्वारे राष्ट्रपतीच्या प्राधिकाराने प्रसिद्ध करण्यात येत असून 'प्राधिकृत पाठ (केंद्रीय विधि) अधिनियम, १९७३' (१९७३ चा अधिनियम क्रमांक ५०) याच्या कलम २, खंड (क) अन्वये हे अनुवाद त्या अधिनियमाचे प्राधिकृत पाठ आहेत असे समजले जाईल.

निर्देशसूची

INDEX

अनुक्रमांक Serial No. (1)	अधिनियमाचे नाव Name of the Act (2)	पृष्ठ क्रमांक Page No. (3)
१	अर्भकासाठी दूध-पर्यायी पदार्थ, दुधाच्या बाटल्या आणि अर्भकाचे खाद्य (उत्पादन, पुरवठा आणि वितरण विनियमन) अधिनियम, १९९२. The Infant Milk substitutes, Feeding Bottles and Infant Foods (Regulation of Production, Supply and Distribution) Act, 1992.	३
२	नागरी संरक्षण अधिनियम, १९६८. Civil Defence Act, 1968.	११
३	लोकदायित्व विमा अधिनियम, १९९१. Public Liability Insurance Act, 1991.	१७
४	अंमली औषधिद्रव्ये व मनःप्रभावी पदार्थ विविनिषिद्ध व्यापार प्रतिवंध अधिनियम, १९८८. The Prevention of Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances Act, 1988.	२५
५	कुटंब न्यायालये अधिनियम, १९८४. The Family Court Act, 1984.	३१
६	काळज्या बाजारास प्रतिबंध आणि अत्यावश्यक वस्तूचा पुरवठा अधिनियम, १९८०. The Prevention of Black Marketing and Maintenance of Supplies of Essential Commodities Act, 1980.	३७
७	घातक अपघात अधिनियम, १८५५. Fatal Accident Act, 1855.	४१

काळचा बाजारास प्रतिबंध आणि अत्यावश्यक वस्तूचा पुरवठा अधिनियम, १९८०
(१९८० चा अधिनियम क्रमांक ७)

(१ डिसेंबर, १९९९ रोजी यथाविवाहान)

[१२ फेब्रुवारी १९८०]

काळचा बाजारास प्रतिबंध करणे आणि समाजास अत्यावश्यक असलेल्या वस्तूचा पुरवठा चालू ठेवणे या प्रयोजनासाठी आणि तत्संबंधित विवक्षित प्रकरणी स्थानबद्धतेच्या बाबींसाठी उपबंध करण्याकरिता अधिनियम :—

भारतीय सगराज्याच्या एकत्रिसाव्या वर्षी संसदेकडून पुढीलप्रमाणे अधिनियमित होवो :—

१. (१) या अधिनियमास, “काळचा बाजारास प्रतिबंध आणि अत्यावश्यक वस्तूचा पुरवठा संक्षिप्त नाव, अधिनियम, १९८०”, असे म्हणावे.

(२) जमू व काषीमीर राज्य खेरीजकरून संपूर्ण भारतभर त्याचा विस्तार आहे.

(३) ५ ऑक्टोबर, १९७९ रोजी तो अंमलात आला असल्यावे मानण्यात येईल.

व्याख्या.

२. या अधिनियमात संदर्भानुसार अन्यथा आवश्यक नसेल तर,—

(क) “समुचित शासन” याचा अर्थ, केंद्र सरकारकडून किवा केंद्र सरकारच्या एखाद्या अधिकाऱ्याकडून देण्यात आलेल्या स्थानबद्धता आदेशाच्या बाबतीत किवा अशा आदेशान्वये स्थानबद्ध करण्यात आलिल्या व्यक्तीच्या बाबतीत, केंद्र सरकार, आणि एखाद्या राज्य शासनाकडून किवा एखाद्या राज्य शासनाच्या एखाद्या अधिकाऱ्याकडून देण्यात आलेल्या स्थानबद्धता आदेशाच्या बाबतीत किवा अशा आदेशान्वये स्थानबद्ध करण्यात आलेल्या व्यक्तीच्या बाबतीत ते राज्य शासन, असा आहे;

(ख) “स्थानबद्धता आदेश” याचा अर्थ, कलम ३ अन्वये दिलेला आदेश, असा आहे;

(ग) “राज्य शासन” याचा, एखाद्या संघराज्य क्षेत्राच्या संबंधातील अर्थ, त्याचा प्रशासक, असा आहे.

३. (१) केंद्र सरकार किवा एखादे राज्य शासन किवा केंद्र सरकारच्या सहसंचिवाच्या दर्जाहून विवक्षित ज्याचा दर्जा कमी नसेल व ज्यास या कलमाच्या प्रयोजनार्थ, त्या शासनाकडून विशेषरीत्या शक्ती प्रदान घेण्यातील करण्यात आली असेल असा त्या शासनाचा कोणताही अधिकारी, अथवा एखाद्या राज्य शासनाच्या सचिव स्थानबद्ध वाच्या दर्जाहून ज्याचा दर्जा कमी नसेल व ज्यास या कलमाच्या प्रयोजनार्थ, त्या शासनाकडून विशेषरीत्या करण्याचा शक्ती प्रदान करण्यात आली असेल असा त्या शासनाचा कोणताही अधिकारी, जर त्याची कोणत्याही आदेश व्यक्तीच्या बाबतीत, अशी खाली पटली असेल की, समाजाला अत्यावश्यक असलेल्या वस्तूचा पुरवठा देण्याची चालू ठेवण्यास कोणत्याही रीतीने वाधक होईल असे कृत्य करण्यास तिळा प्रतिबंध करण्याच्या दृष्टीने शक्ती. तसे करणे आवश्यक आहे तर, अशा व्यक्तीला स्थानबद्ध करण्यावे निर्देश देणारा आदेश देऊ शकेल.

स्पष्टीकरण.—या पोटकलमाच्या प्रयोजनार्थ, “समाजाला अत्यावश्यक असलेल्या वस्तूचा पुरवठा राखण्यास कोणत्याही रीतीने वाधक होईल असे कृत्य करणे” याचा अर्थ,—

(क) अत्यावश्यक वस्तू अधिनियम, १९५५ (१९५५ चा १०) अन्वये किवा समाजाला अत्यावश्यक असलेल्या कोणत्याही वस्तूचे उत्पादन, पुरवठा किवा वितरण यांचे नियंत्रण अथवा व्यापार व करिणी यांच्या संबंधात त्या त्या काळी अंमलात असलेल्या कोणत्याही कायद्यान्वये शिक्षापाद असणारा कोणताही गुन्हा करणे किवा तो करण्यास कोणत्याही व्यक्तीला नियंत्रण; किवा

(ख) जी कोणतीही वस्तू,—

(एक) अत्यावश्यक वस्तू अधिनियम, १९५५ यामध्ये दिलेल्या व्याख्येनुसार अत्यावश्यक वस्तू असेल ; किवा

(दोन) जिच्या संबंधात खंड (क) मध्ये निर्देशिलेल्या अशा अन्य कोणत्याही कायद्यात उपबंध करण्यात आलेले असतील,

ती वस्तू त्या अधिनियमाचे किवा पूर्वोक्त अशा अन्य कायद्याचे उपबंध ज्यामुळे प्रत्यक्षपणे किवा अप्रत्यक्षपणे विफल होतील किवा विफल होण्याची शक्यता असेल अशा कोणत्याही रीतीने, लाभ प्राप्त करण्याच्या दृष्टीने हाताळली जाणे ;

(२) खालील अधिकाऱ्यांपैकी कोणासही म्हणजे—

(क) जिल्हा दंडाधिकाऱ्यास ;

(ख) जेथे पोलीस आयुक्तांची नियुक्ती झाली असेल तेथे त्या पोलीस आयुक्तास,

पोटकलम (१) मध्ये उपबंधित केल्यानुसार त्यांची खाली पटली असल्यास, उक्त पोटकलमान्वये प्रदान केलेल्या शक्तीचा वापर करता येईल.

(३) जेव्हा पोटकलम (२) मध्ये उल्लेखिलेल्या एखाद्या अधिकाऱ्याकडून या कलमान्वये कोणताही आदेश देण्यात येईल तेव्हा, तो ज्या राज्य शासनाच्या अधीनस्थ असेल त्याला, ज्या कारणांमुळे आदेश आदेश देण्यात येईल तेव्हा, तो ज्या राज्य शासनाच्या अधीनस्थ असेल त्याला, ज्या विषयाशी ज्याचा संबंध आहे असा अन्य तपशील

यांसह ती वस्तुस्थिती तात्काळ कळवील आणि असा कोणताही आदेश, तो दिल्यानंतर बारा दिवसांपेक्षा अधिक काळ, तो त्या राज्य शासनाकडून त्या दरम्यान मान्य करण्यात आला असल्याखेरीज, अंमलात राहणार नाही:

परंतु, असे की, ज्यावेळी कलम (८) अन्वये, आदेश देणाऱ्या प्राधिकाऱ्याने स्थानबद्धतेची कारणे पाच दिवसानंतर, परंतु स्थानबद्धतेच्या दिनांकापासून दहा दिवसांपेक्षा उशिरा नाही एवढचा कालांतराने कळविली असतील त्यावेळी या पोटकलमाअन्वये “बारा दिवस” या शब्दांऐवजी “पंधरा दिवस” हे शब्द आपरिवर्तनाच्या अधीनतेने लागू होतील.

(९) जेव्हा राज्य शासनाने या कलमान्वये कोणताही आदेश दिला किंवा मान्य केला असेल अथवा राज्य शासनाच्या सचिवाच्या दजांपेक्षा कमी दर्जी नसलेल्या व पोटकलम (१) अन्वये विशेषरीत्या शक्ती प्रदान करण्यात आलेल्या एखाद्या अधिकाऱ्याने या कलमान्वये कोणताही आदेश दिला असेल तेव्हा, राज्य शासन, आदेश ज्या कारणावरून दिला असेल ती कारणे आणि राज्य शासनाच्या मते आदेश देण्याच्या आवश्यकतेशी ज्यांचा संबंध आहे असा अन्य तपशील यांसह ती वस्तुस्थिती केंद्र सरकारला सात दिवसांच्या आत कळवील.

स्थानबद्धता ४. फौजदारी प्रक्रिया संहिता, १९७३ (१९७४ चा २) अन्वये अटकेच्या वाँरंटाच्या अंमल-आदेशांची बजावणीसाठी उपवंधित केलेल्या रीतीने, स्थानबद्धता आदेशाची अंमलबजावणी भारतातील कोणत्याही अंमल-ठिकाणी करता येईल.

बजावणी

स्थानबद्धतेचे

५. जिच्यासंबंधात एखादा स्थानबद्धता आदेश काढण्यात आला असेल अशी प्रत्येक व्यक्ती,—

(क) समुचित शासन, सर्वसाधारण किंवा विशेष आदेशाद्वारे विनिर्दिष्ट करील अशा ठिकाणी व अशा शर्तीनुसार, तसेच निर्वाह शिस्त व शिस्तभंगावदलची शिक्षा यासंबंधीच्या शर्तीसह, स्थान-बद्ध केली जाण्यास पात्र असेल; आणि

(ख) समुचित शासनाच्या आदेशाद्वारे, स्थानबद्धतेच्या एका ठिकाणाहून स्थानबद्धतेच्या दुसऱ्या ठिकाणी मग ते त्याच राज्यातील असे वा अन्य राज्यातील असो-हलविली जाण्यास पात्र असेल:

परंतु, एखाद्या व्यक्तीला एका राज्यातून दुसऱ्या राज्यात हलविण्यासाठी, त्या दुसऱ्या राज्याच्या संमतीशिवाय राज्य शासनाकडून खंड (ख) अन्वये कोणताही आदेश दिला जाणार नाही.

विवक्षित कारणांवरून नाही,

६. कोणताही स्थानबद्धता आदेश हा, केवळ खालील कारणांमुळे विधिवाहा किंवा अप्रवर्ती होणार स्थानबद्धता आदेश आदेश विधिवाह्य किंवा अप्रवर्ती न होणे.

(क) त्या अन्वये स्थानबद्ध केली जावयाची व्यक्ती ही, आदेश देणारे शासन किंवा अधिकारी यांच्या क्षेत्रीय अधिकारितेच्या सीमावाहेरील आहे; किंवा

(ख) अशा व्यक्तीच्या स्थानबद्धतेचे ठिकाण उक्त सीमांवाहेर आहे.

फरारी

७. (१) जिच्या संबंधात एखादा स्थानबद्धता आदेश देण्यात आलेला आहे ती व्यक्ती फरार व्यक्तीच्या झाली आहे किंवा आदेशाची अंमलबजावणी यथास्थिति करणे शक्य होणार नाही अशा रीतीने ती लपून संबंधातील बसली आहे, असे समजण्यास [समुचित शासनाला किंवा] कलम ३, पोटकलम (२) मध्ये उल्लेखिलेल्या शक्ती. अधिकाऱ्याला] कारण असेल तर, ते शासन, [किंवा तो अधिकारी,]—

(क) उक्त व्यक्ती साधारणत: जेथे राहत असेल अशा ठिकाणी अधिकारिता असलेला महानगर दंडाधिकारी किंवा प्रथमवर्ग दंडाधिकारी यास ती वस्तुस्थिती लेखी कळवू शकेल; आणि त्यानंतर फौजदारी प्रक्रिया संहिता, १९७३ (१९७४ चा २) याची कलमे ८२, ८३, ८४ व ८५ यांचे उपबंध, त्या व्यक्तीला स्थानबद्ध करण्यात यावे असे निर्देशित करणारा आदेश म्हणजे जणू काही त्या दंडाधिकाऱ्याने काढलेले वाँरंटच असावे त्याप्रमाणे, उक्त व्यक्ती व तिची संपत्ती यासंबंधात लागू होतील;

(ख) शासकीय राजवत्रात अधिसूचित केलेल्या आदेशाद्वारे, उक्त व्यक्तीला त्या आदेशात विनिर्दिष्ट करण्यात येईल अशा ठिकाणी व अशा कालावधीच्या आत, अशा अधिकाऱ्यासमोर हजर राहणाचे निर्देशित करू शकेल, आणि जर उक्त व्यक्तीने अशा निर्देशाचे अनुपालन करणे शक्य नव्हते, असे तिनै सिद्ध केल्याखेरीज, आणि आदेशात विनिर्दिष्ट केलेल्या अधिकाऱ्याला ज्यामुळे अनुपालन करणे अशक्य झाले असेल ते कारण, आदेशात विनिर्दिष्ट केलेल्या वेळेच्या आत कळविल्याखेरीज, त्या व्यक्तीला एक वर्षपिर्यंत असू शकेल एवढचा मुदतीच्या कारावासाची किंवा द्रव्यदंडाची किंवा या दोन्ही शिक्षा दिल्या जातील.

(२) फौजदारी प्रक्रिया संहिता, १९७३ (१९७४ चा २) यामध्ये काहीही अंतर्भूत असले तरी, पोटकलम (१) च्या खंड (ख) खालील प्रत्येक अपराध दखलपाव असेल.

१. १९८२ चा अधिनियम २७, कलम २ द्वारे मुळ मजकुराऐवजी घातले.

२. वरील अधिनियमाच्या कलम २ द्वारे हा मजकूर समाविष्ट केला.

८. जेव्हा एखाद्या स्थानबद्धता आदेशानुसार एखाद्या व्यक्तीला स्थानबद्ध करण्यात येईल तेव्हा, आदेशाचा आदेश देणारा प्राधिकारी, स्थानबद्धतेच्या दिनांकापासून होईल तितक्या लवकर, परंतु साधारणतः पाच परिणाम दिवसांपेक्षा उशीरा नाही, आणि अपचादात्मक परिस्थितीत व लेखी नमूद करावयाच्या कारणांसाठी दहा होणाऱ्या दिवसांपेक्षा उशीरा नाही एवढ्या काळांतराने त्या व्यक्तीला, आदेश ज्या कारणांवरून देण्यात आला व्यक्तीला असेल ती कळवील आणि समुचित शासनाकडे त्या आदेशाविरुद्ध अभिवेदन देण्याची संधी तिला लवकरात स्थानबद्धता आदेशाची कारणे उघड करण्यात आली असेल ती उघड करणे.

(२) प्राधिकान्याला जी तथ्ये उघड करणे लोकहिताविरुद्ध आहे असे बाटत असेल ती उघड करणे.

९. (१) केंद्र सरकार आणि प्रत्येक राज्य शासन, आवश्यक असेल तेव्हा, या अधिनियमाच्या सल्लागार प्रयोजनांसाठी, एक किंवा अधिक सल्लागार मंडळे घटित करील.

मंडळाची घटना.

[(२) अशा प्रत्येक मंडळात अशा तीन व्यक्ती असतील की, ज्या एखाद्या उच्च न्यायालयाचे न्यायाधीश म्हणून नियुक्त केल्या जाण्यास अर्हताप्राप्त आहेत किंवा होत्या आणि अशा व्यक्ती समुचित शासनाकडून नियुक्त केल्या जातील.

(३) समुचित शासन सल्लागार मंडळाच्या सदस्यांपैकी जो एखाद्या उच्च न्यायालयाचा न्यायाधीश आहे किंवा होता अशा एका सदस्याची मंडळाचा अध्यक्ष म्हणून नियुक्ती करील आणि एखाद्या संघ राज्यक्षेत्राच्या बाबतीत, एखाद्या राज्याच्या उच्च न्यायालयाचा न्यायाधीश असलेल्या कोणत्याही व्यक्तीची सल्लागार मंडळावरील नियुक्ती ही, संबंधित राज्य शासनाच्या पूर्वभान्यतेने केलेली असेल.]

१०. या अधिनियमात अन्यथा व्यक्तपणे उपबंधित केले असेल त्याखेरीज, या अधिनियमाखाली सल्लागार स्थानबद्धता आदेश देण्यात आला असेल अशा प्रत्येक प्रकरणी, समुचित शासन, त्या आदेशान्वये केलेल्या मंडळाकडे व्यक्तीच्या स्थानबद्धतेच्या दिनांकापासून तीन आठवड्यांच्या आत, आदेश ज्या कारणांवरून देण्यात आला निर्देशन. ती कारणे आणि आदेशामुळे ज्या व्यक्तीवर परिणाम झाला असेल त्या व्यक्तीचे कोणतेही अभिवेदन असल्यास, ते अभिवेदन आणि कलम ३ पोटकलम (२) मध्ये उल्लेखलेल्या एखाद्या अधिकान्याने आदेश दिला असल्यास, त्या कलमाच्या पोटकलम (२) अन्वये अशा अधिकान्याने दिलेला अहवाल समुचित शासनाने कलम ९ अन्वये घटित केलेल्या सल्लागार मंडळापुढे ठेवील.

**[कलम १० खाली केलेल्या आणि या अधिनियमाच्या प्रारंभाच्या निकटपूर्वी कोणत्याही सल्लागार **[कलम १० मंडळापुढे प्रलंबित असलेल्या कोणत्याही निर्देशावर, या अधिनियमात काहीही अंतर्भूत असले तरीही, त्या खालील मडळाकडून, जगकाही हा अधिनियम अधिनियमित झाला नसल्याप्रमाणे अशा प्रारंभानंतरही कार्यवाही प्रलंबित करणे चालू ठेवैले जाऊ शकेल.]

निर्देशां-
संबंधातील
व्यावृत्ती.]

११. (१) सल्लागार मंडळ, त्याच्यापुढे ठेवलेली कागदपत्रे विचारात घेतल्यानंतर आणि त्याला सल्लागार आवश्यक वाटेल असी आणखी माहिती समुचित शासनाकडून किंवा त्या प्रयोजनासाठी समुचित शासन- मंडळाची मार्फत बोलाविलेल्या कोणत्याही व्यक्तीकडून किंवा संबंधित व्यक्तीकडून मागविल्यानंतर आणि जर कार्यपद्धती, कोणत्याही विशिष्ट प्रकरणी, त्याला तसे करणे अत्यावश्यक वाटल्यास किंवा संबंधित व्यक्तीने सुनावणीची इच्छा दर्शविली असल्यास, तिचे म्हणणे व्यक्तिशः ऐकून घेतल्यानंतर, संबंधित व्यक्तीच्या स्थानबद्धतेच्या दिनांकापासून सात आठवड्यांच्या आत समुचित शासनाला आपला अहवाल सादर करील.

(२) सल्लागार मंडळाच्या अहवालामध्ये एका स्वतंत्र भागात, संबंधित व्यक्तीच्या स्थानबद्धतेसाठी पुरेसे कारण आहे किंवा नाही यासंबंधीचे सल्लागार मंडळाचे मत विनिर्दिष्ट करण्यात आलेले असेल.

(३) जेव्हा सल्लागार मंडळाच्या सदस्यांमध्ये मतभिन्नता असेल तेव्हा, अशा सदस्यांपैकी बहुसंख्य सदस्यांचे मत हे मंडळाचे मत असल्याचे मानण्यात येईल.

(४) ज्या व्यक्तीविरुद्ध स्थानबद्धता आदेश काढण्यात आला असेल अशा कोणत्याही व्यक्तीला, या कलमातील कोणत्याही गोष्टीमुळे, सल्लागार मंडळाच्या निर्देशासंबंधातील कोणत्याही बाबतीत, कोणत्याही विधि-व्यवसायीद्वारे उपस्थित होण्यास हक्क मिळार नाही आणि सल्लागार मंडळाची कायं-वाही व त्याचा अहवाल-अहवालाच्या ज्या भागात सल्लागार मंडळाचे मत विनिर्दिष्ट केलेले असेल तो भाग वगळून-गोपनीय असेल.

१. १९८१ चा अधिनियम १९, कलम २ द्वारे मूळ पोटकलमे (२), (३) व स्पष्टीकरण यांच्या एवजी घातले.

** महाराष्ट्र शासन राजपत्र, १२ नोव्हेंबर, १९८१ यात प्रसिद्ध झालेल्या १९८१ चा अधिनियम क्रमांक १९, कलम ३ द्वारे घालण्यात आला.

सल्लागार १२. (१) एखाद्या व्यक्तीच्या स्थानबद्धेसाठी आपल्या मते पुरेसे कारणे असल्याचे सल्लागार मडळाऱ्या मंडळाने नमूद केले असेल अशा कोणत्याही प्रकरणी, समुचित शासनाला स्थानबद्धता आदेश कायम करता अहवाल-येईल आणि त्याला योग्य वाटेल तिंतक्या कालावधीपर्यंत संबंधित व्यक्तीची स्थानबद्धता चालू ठेवता वरील येईल.

(२) संबंधित व्यक्तीच्या स्थानबद्धेसाठी आपल्या मते पुरेसे कारण नसल्याचे सल्लागार मंडळाने नमूद केले असेल अशा कोणत्याही वावतीत, समुचित शासन स्थानबद्धता आदेश प्रत्याहृत करील आणि त्या व्यक्तीला तात्काळ मुक्त करवील.

स्थानबद्धेचा १३. कलम १२ अन्वये कायम केलेल्या कोणत्याही स्थानबद्धता आदेशान्वये कोणत्याही व्यक्तीला कमाल स्थानबद्ध ठेवण्याचा कमाल कालावधी हा स्थानबद्धेच्या दिनांकापासून सहा महिने इतका असेल : कालावधी. परंतु स्थानबद्धता आदेश त्या आधी कोणत्याही वेळी प्रत्याहृत करण्याच्या किंवा त्यात अपरिवर्तन करण्याच्या समुचित शासनाच्या शक्तीवर, यात अंतर्भूत असलेल्या कोणत्याही गोष्टीमुळे परिणाम होणार नाही.

स्थानबद्धता १४. (१) सर्वांसाधारण वाक्खंड अधिनियम, १८९७ (१८९७ चा १०) याच्या कलम २१ च्या आदेश उपर्यंथास वाध न आणता, एखादा स्थानबद्धता आदेश, —
(क) तो आदेश, राज्य शासनाच्या एखाद्या अधिकाऱ्याने, त्या राज्य शासनाने किंवा केंद्र प्रत्याहृत सरकारने दिलेला असला तरीही,
(ख) तो केंद्र सरकारच्या अधिकाऱ्याने, किंवा एखाद्या राज्य शासनाने किंवा केंद्र सरकारने दिलेला असला तरीही,
—कोणत्याही वेळी प्रत्याहृत करता येईल किंवा त्यात अपरिवर्तन करता येईल.

(२) स्थानबद्धता आदेश प्रत्याहृत झाल्यामुळे किंवा त्याच्या समाप्तीमुळे, प्रत्याहरणाच्या किंवा समाप्तीच्या दिनांकानंतर, ज्यात अशी काही नवी तथ्ये उद्भवली असतील की, ज्यात केंद्र सरकार किंवा राज्य शासन, किंवा यथास्थित एखादा अधिकारी यांची असा आदेश देण्यात यावा याविषयी खात्री पटली असेल, अशा कोणत्याही प्रकरणी त्याचे व्यक्तीविरुद्ध कलम ३ अन्वये नवीन स्थानबद्धता आदेश देण्यात कोणतीही आडकाठी येणार नाही.

स्थानबद्ध १५. (१) एखाद्या स्थानबद्धता आदेशानुसार, स्थानबद्ध केलेल्या व्यक्तीला कोणत्याही विनिर्दिष्ट कालावधीपुरते, विनश्त तिचा निदेशात विनिर्दिष्ट केलेल्या ज्या शर्तींत्या व्यक्तीने मान्य केलेल्या असतील व्यक्तीची त्या शर्तीवर मुक्त करावे असे समुचित शासनाला कोणत्याही वेळी निदेशित करता येईल आणि कोणत्याही तातुर्ती वेळी त्याची मुक्तता रद्द करता येईल.

मुक्तता (२) पोटकलम (१) अन्वये कोणत्याही व्यक्तीची मुक्तता निदेशित करताना, निदेशात विनिर्दिष्ट केलेल्या शर्तींच्या यथोचित पालनासाठी त्या व्यक्तीस जामीनदारांसह किंवा त्याविना एक बंधपत्र काढून देण्यासाठी समुचित शासनाला फरमाविता येईल.

(३) पोटकलम (१) अन्वये मुक्त करण्यात आलेली कोणतीही व्यक्ती, तिची मुक्तता करण्याचा, किंवा यथास्थिति मुक्तता रद्द करण्याचा निदेश देणाऱ्या आदेशात विनिर्दिष्ट केलेल्या ठिकाणी व वेळी, आणि त्या प्राधिकाऱ्याच्या स्वाधीन होईल.

(४) जर पोटकलम (३) मध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या या रीतीने, स्वतः स्वाधीन होण्यात कोणत्याही व्यक्तीने पुरेशा कारणाशिवाय कसूर केली तर, तिला दोन वर्षपूर्वीत असू शकेल एवढ्या मुदतीच्या कारावासाची किंवा द्रव्यदंडाची किंवा या दोन्ही शिक्षा देण्यात येतील.

(५) जर पोटकलम (१) अन्वये मुक्त करण्यात आलेल्या कोणत्याही व्यक्तीने, तिच्यावर उक्त पोटकलमान्वये लादलेल्या किंवा तिचे करून दिलेल्या बंधपत्रातील शर्तींची पूरता करण्यात कसूर केली तर, ते बंधपत्र समर्पहूत केल्याचे घोषित करण्यात येईल आणि त्याद्वारे वांधील असलेली कोणतीही व्यक्ती त्यातील शास्ती भरण्यास पावत असेल.

सद्भावपूर्वक १६. या अधिनियमानुसार सद्भावपूर्वक केलेल्या किंवा करणे अभिप्रेत असलेल्या कोणत्याही केलेल्या कृतीसाठी, केंद्र सरकार किंवा राज्य शासन यांच्याविरुद्ध कोणताही दावा किंवा अन्य विधिविषयक कार्यवाही कारवाईस आणि कोणत्याही व्यक्तीविरुद्ध कोणताही दावा, खटला किंवा अन्य विधिविषयक कार्यवाही करता येणार संरक्षण नाही.

निरसन व १७. (१) काळज्या बाजारास प्रतिवंध आणि अत्यावश्यक वस्तूचा पुरवठा अध्यादेश, १९७९ व्यावृत्ती. (१९७९ चा १०) हा याद्वारे निरसित करण्यात येत आहे.

(२) अशा तन्हेने निरसन झाले असले तरीही, अशा तन्हेने निरसित आलेल्या अध्यादेशान्वये केलेली कोणतीही कृती किंवा केलेली कारवाई, या अधिनियमाच्या समनुरूप उपर्यंथान्वये केल्याचे समजण्यात येईल.